KIPINDI CHA 3

NAMNA MBALIMBALI YA UTAMBULISHO WETU

Hatua Moja Mbele

Kadi za kauli na wahusika:
Afrika upande wa Kusini mwa Jangwa la Sahara

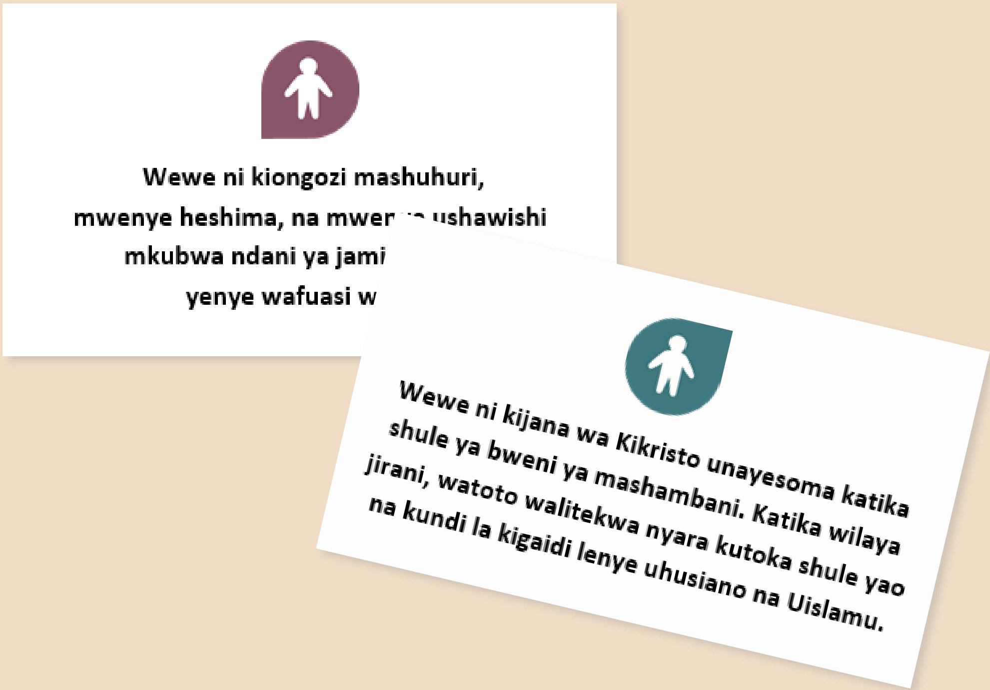

THE LOCAL
CHANGEMAKERS
COURSE

Kadi za kauli na wahusika:
Afrika upande wa Kusini mwa Jangwa la Sahara

Katika nakala hii, utapata kadi za wahusika na kauli za kuhariri, kuchapisha, na kutumia wakati wa zoezi la 'Hatua Moja Mbele' (lililopo katika Kipindi cha 3 cha kozi ya Wanamabadiliko wa Jamii). Kadi na kauli hizi zimebuniwa mahsusi kwa nchi zilizo katika ukanda wa kusini mwa jangwa la sahara – maeneo yenye wakristo na waislamu kama makundi makubwa ya kidini katika sehemu tofauti za nchi (au walio wachache kwa wingi). Tumia mwongozo huu kuchagua na kurekebisha wahusika na taarifa ili zilingane na muktadha wa kikundi chako.

Kauli

Mwongozo wa Kuchagua kauli

Utahitaji kauli 12-15. Orodha ya takriban kauli 30 imetolewa ili kuchagua kutoka humo.
Taarifa zimegawanywa katika makundi matano yafuatayo:

- Heshima ya kijamii na kujiamini binafsi.
- Uwezo wa kufanya maamuzi.
- Ustawi wa kimaisha na usalama.
- Kuwa hatarini kubaguliwa au kukumbwa na ghasia.
- Uhuru wa kuwa na dini na kuitekeleza.

Chagua angalau kauli 2 kutoka kila kundi, ukizingatia hali unazodhani zinafaa zaidi kwa muktadha wako. Rekebisha taarifa inapohitajika.

HESHIMA YA KIJAMII NA KUJIAMINI BINAFSI
Lugha, dini, na utamaduni wako vinaheshimiwa katika jamii yako.
Unahisi maoni yako ni muhimu, yanazingatiwa, na yanatafutwa na wale walio karibu nawe.
Unajihisi huru kuzungumza hadharani na kutoa maoni yako.
Unahisi uwezo wako unathaminiwa na kuheshimiwa na watu wa karibu nawe pamoja na jamii kwa ujumla.
UWEZO WA KUFANYA MAAMUZI
Unashiriki katika kufanya maamuzi kuhusu manunuzi makubwa ya kaya yako.
Unaweza kukutana na marafiki na kusafiri kwenda kuwaona ndugu bila kuhitaji ruhusa ya mtu yeyote.
Unaweza kwenda shuleni, kusoma, na kufuata taaluma unayoichagua.
Unaweza kupendana na mtu wa chaguo lako, hata ikiwa dini yenu ni tofauti.
Unaweza kupata talaka ikiwa unahitaji, bila kuogopa kuadhibiwa na watu walio karibu nawe (kwa mfano, kutengwa na mitandao yako ya kijamii).
Unaweza kupiga kura katika chaguzi za kitaifa na za mitaa.
Unaweza kuwa na burudani zozote, kucheza michezo yoyote, au kutazama filamu unazotaka.
Unaweza kufanya maamuzi kuhusu mwili wako – kwa mfano, kuamua idadi ya watoto wa kupata na wakati wa kuwapata.

USTAWI WA KIMAISHA NA USALAMA
Wewe na familia yako hamko katika hatari ya majanga ya asili.
Unapata huduma za afya za kutosha na msaada wa kijamii au kinga ya usalama iwapo utaugua au kupoteza kazi.
Unaweza kuwapa watoto wako mahitaji wanayohitaji ili wakue kwa afya njema, na huhisi hofu kuhusu mustakabali wao.
Unajua cha kufanya na wapi pa kuomba msaada ikiwa utapatwa na matatizo.
Unahisi kuwa utaweza kupiga hatua katika taaluma yako jinsi unavyotaka.
Unapata taarifa za kutosha kuhusu UKIMWI na magonjwa mengine ya zinaa.
KUWA HATARINI KUBAGULIWA AU KUKUMBWA NA GHASIA
Hujawahi kuhisi kubaguliwa kwa sababu ya kabila lako, tabaka lako, au dini yako.
Huwa huogopi kusimamishwa na polisi na hujawahi kukamatwa.
Unajihisi salama nyumbani na mitaani, bila wasiwasi wa unyanyasaji, unyanyasaji wa kingono, au unyanyasaji wa barabarani.
Vitabu vya shule vilikupa/vimekupa mtazamo kwamba watu kama wewe ni wanajamii wema wenye uwezo wa kufanikisha mambo makubwa.
Utambulisho wako wa kidini, kikabila, au mwingine unawakilishwa vyema katika vyombo vya habari.
Hukumbwi na matatizo yoyote kupata kitambulisho kipya, na kutumia kitambulisho chako hakusababishi ubaguzi.
UHURU WA KUWA NA DINI NA KUITEKELEZA
Unaweza kusherehekea sikukuu muhimu za kidini, pamoja na watu wa karibu nawe na hadharani.
Unaweza kusafiri nje ya nchi kwa ajili ya hija, kukutana na waumini wenzako, au kuhudhuria semina ya kimataifa.
Unaweza kusali waziwazi hadharani na kuhudhuria ibada mahali pako.
Jumuiya yako ya kidini inaweza kujenga au kufungua mahali pa ibada bila kukumbwa na matatizo kutoka kwa mamlaka au makundi mengine ya jamii.
Unaweza kuwa wazi kuhusu mtazamo wako wa kidini kwa familia, marafiki, na wafanyakazi wenzako, na kuujadili kwenye mitandao ya kijamii bila hofu ya madhara.
Unaweza kupata, kusoma, na kushiriki taarifa kuhusu dini au imani yako kwa uhuru.
Hutapoteza marafiki au hadhi yako ya kijamii ikiwa utabadili dini.

Kadi za Wahusika

Mwongozo wa Kuchagua na Kurekebisha Wahusika

Utahitaji mhusika mmoja kwa kila mshiriki. Wahusika waliopendekezwa katika kurasa zinazofuata wamegawanywa katika makundi 5:

- Wahusika wenye mamlaka ya kijamii, kisiasa, au kidini na/au walio na udhaifu mdogo.
- Wahusika walio hatarini kutokana na mwingiliano wa dini/imani na jinsia.
- Wahusika walio hatarini kwa sababu ya utambulisho wao wa kidini au kiimani.
- Wahusika walio hatarini kwa sababu ya tabaka, daraja la kijamii, hadhi ya uhamiaji, au mambo mengine.
- Wahusika wengine.

ONGEZA AU FUTA WAHUSIKA

Fikiria kuhusu orodha ya wahusika waliotolewa:

- Je, kuna wahusika wasiofaa kwa muktadha wako? Futa au hariri wahusika hao ili kuwafanya wafae.
- Je, kuna wahusika muhimu wanaokosekana kwa muktadha wako, kwa mfano, mtu kutoka kikundi fulani cha kidini, kikabila, au kijamii? Ongeza wahusika hao, lakini weka maelezo yao mafupi. (ZINGATIA: Usiweke wahusika wengi sana! Isipokuwa una kundi kubwa sana, utapaswa kupunguza idadi ya wahusika ili kuendana na ukubwa wa kikundi chako.)

CHAGUA WAHUSIKA

- Hakikisha unajumuisha wahusika kutoka kila kikundi.
- Usichague zaidi ya mhusika mmoja kati ya kila wahusika sita kutoka kwenye kikundi chenye mamlaka.
- Chagua idadi na aina ya wahusika kutoka makundi mengine kwa kuzingatia ni hatari zipi zinazoonekana kuwa muhimu zaidi kwa muktadha wako.
- Hakikisha kuna mchanganyiko wa utambulisho wa kidini/imani na uwiano kati ya wahusika wa kiume na wa kike.

REKEBISHA WAHUSIKA KAMA ITAHITAJIKA

Washiriki wataweza kuelewa na kuhusiana na wahusika kwa kina zaidi ikiwa utatumia muda kidogo kuweka wahusika katika muktadha wa kitaifa. Kwa mfano, unaweza kuhariri wahusika ili kubainisha mahali wanapoishi, jina la shirika la serikali wanalofanyia kazi, n.k. Hili si jambo la lazima kwa zoezi kufanikishwa, lakini linaweza kusaidia kuongeza uhalisia.

KIKUNDI

Wahusika wenye mamlaka na/au walio na udhaifu mdogo.

Wewe ni kiongozi mashuhuri, mwenye heshima, na mwenye ushawishi mkubwa ndani ya jamii ya kidini yenye wafuasi wengi.

Wewe ni mwanamke wa Kimagharibi unayefanya kazi katika shirika la maendeleo lisilo la kiserikali katika mji mkuu.

Wewe ni mwalimu katika Madrasa ya eneo lako katika mji mdogo wenye Waislamu wengi.

Wewe ni mwanamume mchamungu wa tabaka la kati kutoka jamii ya kidini yenye wafuasi wengi.

Wewe ni mbunge unayewakilisha chama kilicho madarakani.

Wewe ni afisa wa ngazi ya juu jeshini.

KIKUNDI

Wahusika walio hatarini kwa sababu ya dini na jinsia.

Wewe ni mwanamke Mwislamu unayepigwa vibaya na mume wako.

Wewe ni mwanamke Mkristo unayepigwa vibaya na mume wako.

Wewe ni msichana Mwislamu mwenye umri wa miaka 16. Wazazi wako ni waumini wa dini na wenye msimamo mkali, na unakaa katika mji mdogo. Unataka kwenda chuo kikuu na hutaki kuolewa ukiwa bado mchanga.

Wewe ni msichana mdogo unaishi eneo la vijijini. Hutaki kukeketwa au kuolewa ukiwa mchanga, lakini hilo linatarajiwa katika jamii yako.

Wewe ni mama asiye na ajira na asiye na mume, unayeishi katika jamii ya Kikristo yenye maadili ya kihafidhina.

Wewe ni mvulana Mkristo unayempenda msichana Mwislamu. Familia zenu zote mbili zingepinga uhusiano huo iwapo zingejua.

Wewe ni mwanamke Mkristo msagaji na unaishi na mpenzi wako. Ungependa kujitambulisha kwa familia yako.

KIKUNDI

Wahusika walio hatarini kwa sababu ya u tambulisho wao wa kidini au imani.

Wewe ni mwanamke Mwislamu uliyefika katika eneo lenye Wakristo wengi kutafuta kazi. Mavazi yako yanakufanya ujulikane kirahisi, na unahisi kudharauliwa.

Wewe ni mwanamke Mkristo uliyefika katika eneo lenye Waislamu wengi kwa ajili ya kazi. Mavazi yako na mtindo wako wa nywele vinakutofautisha na wengine. Kuna chuki dhidi ya Wakristo wanaohamia eneo hilo kwa sababu ya ushindani wa ajira.

Wewe ni kijana Mwislamu mwenye ndevu unayeishi katika eneo lenye Wakristo wengi. Hivi karibuni, kumekuwa na shambulio la kundi la kigaidi lenye uhusiano na Uislamu nchini.

Wewe ni mchungaji Mkristo unayefanya kazi na waumini wachache katika sehemu ya nchi yenye Waislamu wengi.

Wewe ni msichana mchanga uliyebadili dini kutoka Uislamu kwenda Ukristo. Familia yako bado haijajua kuhusu mabadiliko yako ya imani.

Wewe ni mwanamke wa makamo anayefuata dini ya jadi ya Kiafrika. Unakataa Ukristo na Uislamu.

Wewe ni msichana Mwislamu mwenye umri wa miaka 16 unayeishi kwenye kambi ya watu waliokimbia makazi yao kutokana na ghasia za makundi ya kijihadi. Wazazi wako wana wasiwasi juu ya usalama wako na heshima yako, na wanazingatia kukuozesha.

Wewe ni kijana wa Kikristo unayesoma katika shule ya bweni ya mashambani. Katika wilaya jirani, watoto walitekwa nyara kutoka shule yao na kundi la kigaidi lenye uhusiano na Uislamu.

Wewe si mtu wa dini yoyote. Unashiriki katika kampeni ya kumaliza ushawishi wa dini katika siasa na sheria. Harakati zako zinajulikana sana, na maoni yako yanaonekana kuwa kinyume na maadili ya Kiafrika.

KIKUNDI

Wahusika walio hatarini kwa sababu ya tabaka, daraja, uhamiaji au mambo mengine.

Wewe na mume wako ni wakulima na Wakristo. Wafugaji wa kuhamahama mara kwa mara huvuka shamba lenu na kuharibu mazao. Baadhi ya wakulima wamewahi kushambuliwa na wafugaji wenye silaha. Unahisi kwamba mashamba ya Wakristo yako katika hatari zaidi.

Wewe ni mwanamke anayetoka katika jamii ya wafugaji wa kuhamahama. Mabadiliko katika matumizi ya ardhi na hali ya hewa yanafanya maisha kuwa magumu zaidi. Wewe ni Mwislamu na pia unafuata dini ya jadi.

Wewe ni mwanaume mfanyakazi wa kibarua cha kila siku. Unaishi katika eneo la mabanda karibu na mji mkuu. Unajaribu kupata leseni ya udereva ili uwe dereva wa teksi ya basi dogo.

Wewe ni mzee mwenye ulemavu unayeishi mashambani. Mwanao anahama kwenda katika jiji kuu na familia yake.

Wewe ni mwanamke mkulima mdogo. Shamba lako halizalishi chakula cha kutosha kulisha familia yako na linazidi kuathiriwa na ukame unaosababishwa na mabadiliko ya tabianchi.

Wewe ni mjane mwenye watoto watatu. Kila mtu anajua kuwa mume wako alifariki kwa UKIMWI na kwamba wewe na mmoja wa watoto wako ni waathirika wa VVU.

KIKUNDI

Wahusika wengine.

Wewe ni mwanamke wa kijijini ambaye mwanao ameingizwa katika kundi la kigaidi linalofanya operesheni katika baadhi ya sehemu za nchi.

Wewe ni mwanachama wa vikosi vya kulinda amani vya UN/ECOWAS vilivyotumwa nchini.

(Ongeza wahusika wengine hapa.)

(Ongeza wahusika wengine hapa.)

(Ongeza wahusika wengine hapa.)

(Ongeza wahusika wengine hapa.)

(Ongeza wahusika wengine hapa.)